

ЗАЛОЖНИКЪТ

разказ

Лъчезар Георгиев

Макс се прибра по обичайното време от „Централбанк“. Имаше сякаш нещо по-особено в деня, който иначе не се отличаваше с нищо от другите сиви и монотонни делници на отиващото си лято, освен с появата на русокосата англичанка в края на работното време. Той прояви необходимата учтивост и разпореди да я обслужат, макар че вътрешният правилник спокойно му позволяваше да ѝ откаже тази услуга. Вместо благодарност закъснялата клиентка прибра няколкото изтеглени банкноти и усмихвайки се, рече неупорядено: „Сега на „Трафалгар скуеър“ в стария Лондон се изсипва още по-свиреп дъжд, който поне цяла седмица няма да даде на хората да си свалят чадърите. А да знаете по същото време в Южна Африка какво прелестно време е — за сафари, за пътуване из зелените пазви на джунглата. Обожавам тези места хиляди пъти повече от еднообразното европейско благоприличие. А вие ходили ли сте там?“ Макс бе покланял отрицателно глава. Приблещаше смутено книжата пред гишетата и крадешком се любуваше на шията ѝ, разпуснатите по раменете коси, овалния профил на лицето. Но непознатата не го остави дълго време да я наблюдава. Едва се сети да благодари и обеща

някой ден, стига да ѝ остане време от престоя в Льовен, да се обади, за да побърбят за саваните, антилопите и още много прекрасни неща. Да, стига наистина да ѝ остане някой час, с удоволствие ще се измъкне от хотела... И без да се доизкаже, с бърза и пъргава походка, леко полюлявайки стрийните си бедра под полупрозрачната пола на небесни цветове, тя изскочи от файето. Макс дълго гледа как прекосява площад „Ладьойзе“, докато се скри в една от уличките, но скоро забрави за появата ѝ, на компютъра му се бе появила важна информация, трябваше да се реагира незабавно.

Изгърмя два пъти, сетне две светкавици се врязаха в дъното на хоризонта откъм предградията Хеверлее и сега небето му напомни на развълнувано море, заплашващо да излезе от бреговете.

От два дни валеше проливен дъжд. Апартаментът се намираще на втория етаж на жилищния блок, под чиито високи бетонови колони се провираще река Дейле. Архитектите бяха запазили естествения интериор на някогашната прочута мелница. Сега и блокът, и таверната в партера носеха името „Дейлемоленс“. Льовенчани, загрижени реката да не се разлее из старинните манастирски сгради и къщите край тях, бяха обика-

ляли две денонощия по мостчето, наблюдавайки със страх как малката река с всеки изминат час повдига нивото си, носи дървета, удавени животни и дори две полуживи патици, които с последни сили се мъчат да доплуват до спасителните странични шлюзи. Накрая, когато водата достигна критичната си точка, патиците успяха да се измъкнат от стихията. „Горките... — мислеше си Макс, наблюдавайки бедствието. — Дейле ги е отнесла дотук чак от замъка „Аренберг“. Там обичаха да плуват на воля в кротките зеленикави води, които с нищо не предвещаваха такова чудо...“

С мисълта за двете патици, които при предишната си разходка из парка на стария замък бе видял, разхождайки се в една топла лятна вечер, той изключи телевизора и се пхна под завивката. Затвори очи и се унесе. Вън дъждът продължаваше да барабани по покривите и стъклата, напомняйки ритъма на райгтайм; импровизацията се продължаваше от всеки следващ инструмент, после звуците се събираха и зазвучаваха бодро, напористо, в очакване на темата, която трябваше заедно да изсвирят и да поставят финалната каденца с мощни и тържествувачи акорди.

* * *

Вървеше из рядка букова гора. Короните на дърветата се извисяваха и сплитаха тунел от зеленина и тишина. Алеята изглеждаше безкрайна. Вляво ромолеше река, вдясно — зад дебелиите стволци — се простираше бездънният хоризонт, покрит с тъмнозелени треви и гъсти храсти. Те напомняха растителността на прерия, дори му се стори, че чува рев на лъв, който сякаш парализираше съзнанието му и за миг усещаше пулса си примрял от напрежението, но продължаваше да върви напред по пътеката, отпъкана от хиляди стъпки. Странно бе, че не среща живо същество. Появилата се дива папрат поглъщаше шума от стъпките му и сега те не къртяха така издайнически.

Лъвският рев повторно проеца и ехото се понесе уплашено към реката. Златистожълтата козина се мярна между хрусталаците и заискри така силно в изгрева, че макар опасността да бе още далеч, Макс усети как ледени тръпки обземат тялото му, вкочаняват бавно крайниците му и той спира неподвижен, безволев, прикован от стоманеносивите светкавици в очите на животното. То го видя и приближи със забавени крачки, стигна на метър, но вместо да се хвърли и да го разкъса, обиколи в кръг около него с полюляваща се като махало на стенен часовник опашка, после отръска глава и презрително, с надменна походка се отдалечи. В дъното на долината се прескачаха неколцина малки лъвчета, които налягаха под жълтогривестата царица на прерията и лакомо засукаха. „Ей, чакай, не ме

изоставяй!“ — закрещя Макс, забравил за смъртната опасност, която го грозеше преди минути. Лъвицата леко повдигна глава и го изгледа с премрежени очи.

...Той скочи от леглото. Слава Богу, всичко бе само сън. Стенният часовник отмерваше шест сутринта, далечен звън се носеше и от часовниковата камбана на университетската библиотека, която бе на същия площад с „Централбанк“. В първия миг Макс помисли, че закъснява, и трескаво започна да се облича, после разбра заблудата си и отново се отпусна на леглото. Двамата звука се смесваха с глухото бучене на реката. Ръмеше ситен дъжд и пръските като гъвкави водни пръчици при всеки следващ устрем на вятъра внезапно шибваха по стъклата, сякаш камшик плющеше над чифт силни коне, понесли карета в безбрежната прерия.

Макс закуси набързо и с някакво непонятно и за самия него нетърпение пое към банката. Заработи настървено. С вторачени в екрана на компютъра очи следеше банковите операции, курсовете на междубанковия пазар, закупуването на акции и ценни книжа. Към обяд дори предложи на шефа си изгодна сделка с акции, която имаше нисък падеж и трябваше да се осъществи съвместно с люксембургския клон на „Централбанк“. В края на деня се оказа, че ходът е печеливш. Разклатен от вестникарските сензации за препиране на мръсни пари от страна на могъщи белгийски бизнесмени, люксембургският клон търсеше реванш и този път му провървя. Льовенският клон също спечели и в четири без петнайсет колеги-

те на Макс се събраха шумно около него, като го аплодираха.

— Откакто Люсил си отиде, не съм те виждал в подобна форма! — похвали го Бен. Приятелят на Макс имаше лице на булдог с къси мустаци и рядка брада, но иначе бе незлоблив и добродушен мъж с корем, придобит благодарение на огромното количество бира, което поглъщаше, докато изреждаше таверните и ресторанчетата от църквата „Свети Петър“ чак до храма на „Светите сърца“.

— Тъкмо щях да ти предложа едно запиване, обаче усещам, че някой друг се гласи да ми отнеме удоволствието — рече след малко Бен и го побутна да погледне към гишетото. — Току-виж че вечерашната чаровница те глътнала. Прогледни само какъв поглед ти светна!

Макс реши да не издава вълнението си, но почувства, че ръцете му треперят.

— Този път идвам не за услуга, а за да ви взема — приближи се русокосата красавица зад стъклото. — Време е да се реванширам. Заради вчера. Но предлагам вие да изберете заведението...

Макс не можеше да повярва. Никога в живота си не бе излизал с такава дама. Неволно изпита гордост, най-последно бе дошъл часът. Примерният, скромният банков чиновник Макс в обятията на русокоса чаровница от Лондон... Това подхожда за заглавие в светската хроника на местния вестник. Защо пък не! Стига сивота, стига неудачи. Бившата му годеница Люсил, която драсна в Антверпен с холандския офицер от военноморските сили, нека раз-

бере, че Макс не е някакъв мухльо и има цената си. Всъщност Люсил, колкото и да си вири носа, на малкия пръст няма да се намаже на англичанката.

— Но как да ви наричам? — той ѝ подаде ръка, щом излезе във фоайето, и си каза отчетливо името.

— Кристин. За мен е удоволствие. Е, тръгваме ли?

Непринудена и усмихната, тя го хвана под ръка и двамата поеха напред под смаяните погледи на колегите му. А Бен добави:

— Този път Макс се прицели точно. Обзалагам се, че изстрелът му ще е добър.

— Ще поживеем, ще видим — рече шефът на клона и долепи чело в стъклото на гишето. — Нека залогът да е бутилка уиски.

Макс чу последните му думи и се усмихна. Виж ти...

Двамата вечеряха в таверната на Стария пазар. Музиката бе приятно тиха, от онези любими евъргрийни, които се слушат на дискретно осветление. Да, някога и с Люсил тръгна така. Но неведоми са пътищата на жената, Господи... И Макс се усмихна на мисълта си, докато поръчваше варени миди със салата от витлоф. Кристин пък предпочете печена съомга със стриди и ордьовър от малки полуузрели моркови. И двамата пиха стара манастирска бира от специалните изби на брабантското абатство. Похапнала добре, Кристин беше в настроение.

— Всяко лято идвам в Белгия, хем да свърша малко делова работа, хем да се насладя на добрата кухня и чудесната бира — рече тя. Миналата година шетах из южните провинции, била съм в

Намюр, Лиеж, Брюксел, но да си призная, тук ми допада много. И на север, във Фландрия, хората са любезни, а храната е отлична. Банките също... Струва си човек да бъде и в Льовен, особено ако има и някаква по-специална причина...

Тя го наблюдаваше със сините си очи и в полумрака те бяха изгубили предишната си строгост и хладина. Дългите ѝ коси, пуснати свободно по раменете, го мамеха и Макс си пожела много скоро да зарови лице в тях.

— Ако аз съм причината за вашето добро настроение, в нашия град едва ли ще се намери пощастлив мъж от мен.

— О, Макс! — каза тя със светнали очи, опря пръсти в дланта му и го накара да потръпне. — Толкова се радвам, че съм тук, с теб...

„Това е твърде добро, за да бъде истина...“ — помисли си той, но си замълча. Разговорът бе все тъй приятен и насърчаващ. Той я изпрати до хотела, пожела ѝ лека нощ и целуна галантно ръката ѝ. Обещаха си да се видят на другия ден. Тя предложи да го вземе в края на работното време от банката и Макс се поласка от мисълта, че още веднъж ще ядоса колегите си.

На заранта научи подробности за облога между Бен и банковия шеф. Това допълнително го изпълни със самочувствие. Междувременно трябваше да реши къде ще я заведе. Набра на компютъра няколко забележителности от Льовен, сложи ги в специален файл и започна да ги точкува. Кристин имаше романтичен привкус и цифрите натежаваха в пол-

за на замъка „Аренберг“. Точно така, ще отидат до предградието Хеверлее с мицубишито и някъде ще паркират, после ще поемат хванати за ръце. А сетне...

И все пак защо точно се спря на него? Дълбоко в себе си той отчиташе, че Кристин го превъзхожда напълно като физика, а тя бе далеч по-решаващ фактор, отколкото ума в много от случаите. Англичанката обаче разсея съмнението му още с влизането във фоайето на банковия клон. Както и предния път, тя дойде минути преди края на работния ден. Огледа помещението с привидно безразличен вид, но той разбра, че проявява интерес. Нямахше време да разсъждава повече върху това, тя изправи стройна фигура до него — двамата бяха почти един и същи ръст, и като му позволи да целуне ръката ѝ, рече укорително:

— Та вие нямате никаква охрана. Не е ли доста безотговорно за такава реномирана банка?

— Не си права, мила — рече Макс и я поведе през фоайето. — Довечера ще те убедя. Това е тема за по-дълъг и специален разговор...

— Ей, Бен, на път си да пиеш уиски за сметка на шефа! — подвикнаха двете блондинки Шер и Марта, които напразно се опитваха да влязат под кожата на двамата приятели, интересувачи се само от компютри и хубава фламандска бира. Никой не беше крив, че се носеха зле облечени и гримирани, но дори и всичко да беше по-иначе, мъжкото общество на банковия клон едва ли щеше да онемее от възхита.

Макс бе спрял колата в странична уличка, недалеч от площад

„Ладъойзе“. Кристин с възхита погледна часовниковата кула и старинните орнаменти върху университетската библиотека, но той настойчиво я подкани да вървят. Минаха през парка и се озоваха на Стария пазар. Макс разгорещено показваше долепените една до друга тесни и високи къщи с тухлени стени, еркери в необароков стил и изящно извити фасади на покривите. Седнаха на открито в едно от кафенетата на площада с каменните улички. Кристин гледаше с интерес сградите, минаващите студенти и колежани.

— Виждаш ли тези знамена? — посочи Макс към зданията с многоцветните флагове. — Всяка е на отделна фамилия с няколко века традиции. На ъглите на къщите тук работват в специална ниша статуетка на Богородица. У нас тя е на голяма почит, защото се смята, че благодарение на нея Бог полесно може да се вслуша в молитвите на простосмъртните. Мадоната е покровителка на къщи в нашия град още от средните векове...

— Не е ли всичко една дълга илюзия? — рече Кристин и отпи от капучиното. — Не е ли измислица на стотици поколения, които се опитват да оправдаят собственото си незнание и безсилие пред загадките на времето?

— Не зная — вдигна рамене Макс и се усмихна.

Слънцето грееше в прошарените му коси, лекият ветрец издуваше ризата му като платно на фрегата и открояваше мускулестата му фигура. Кристин продължаваше да го оглежда. Да, имаше нещо в този наглед непохватен и тромав мъж. Може би някаква детска наивност и чистота се тае-

ше в погледа му. Жалко, че откриваме ценните неща у човека, когато сме направили крачка в съвсем друга посока... И за да се стегне, тя попита с леко учудване в гласа:

— И какво щеше да ме убеждаваш за сигурността на твоята банка?...

— А, да! — плясна се по челото Макс. — Разбира се, няма нищо особено в охраната, с изключение на това, че всеки влязъл през вратите се заснима и образът се запечатва като архивен материал в скенерната памет на компютъра.

— Това може да се направи във всяка по-специална сграда — с разочарование в гласа каза Кристин.

— Но оттук насетне е интересното — поясни Макс. — Това е видеокамерата и съхраняването на паметта е по-скоро за охраната, нещо като спомагателно устройство, прикрепено към охраняващия. Денонощно обаче работи компютър с команден пулт, от който със специално заработени в сградата кабели се вкарва определена разпознавателна честота. Главният компютър има такава чувствителност, която е способна да разпознае клиентите и целия банков персонал, чието присъствие се запаметява и съхранява във файловете. За всеки нов клиент бързо се дава начална информация и започва неговото проучване...

— И аз ли вече съм проучена?

— Да, лично аз имам досието ти. Информацията е за почтена дама, занимаваща се с търговия на недвижими имоти, с офис

недалеч от стария „Грамър скул“ в Страдфор он авон...

— О, това наистина е интересно!

— Давам само пример за възможностите на системата. Всяко външно присъствие в банката подава предупредителни или обезпокояващи сигнали за тревога, които пък са свързани със службите за сигурност. Кое то и да е чуждо тяло може да стане и най-малък повод за блокиране на врати, обслужващи компютри и други устройства, които не биха позволили и на най-опитния престъпник навреме да напусне сградата на банката.

— Да, това вече е нещо интересно — рече заинтригувана Кристин. — Изглежда, доста умни глави са се потрудили.

— Ръководих разработката на тази система — каза Макс. — Много малко хора знаят за факта, макар да съм публикувал в специализирани издания някои неща по проблема. Там обаче има само принципни положения, докато тук всичко е изпитано в детайли. Съжалявам, че служебната тайна ме възпрепятства да ти кажа повече подробности.

— Добре, добре, пази си златното ключе — засмя се тя. — Е, продължаваме ли разходката?

Половин час двамата обикаляха с колата на Макс из льовенските улици. Той караше бавно и й показваше забележителностите на града. Минаха край университетските сгради и колежи, кметството с филигранните орнаменти и резби върху бял камък, съседната сграда на общината, окичена с пъстроцветни знамена, после Макс спря пред комплекса от ма-

настирски сгради „Хрот бихейнхоф“ и стъпките им огласиха средновековните каменни улички. Накрая Макс зави край модерния супермаркет „Делейзе“ и откъм неделния пазар влезе в предградие то Хеверлее. Тук къщите бяха двуетажни, с грижливо поддържани дворове. Повечето имаха съвременна архитектура, но Макс ѝ показа и тръстикови покриви.

— Модерен отзвук от конгоанския период на Белгия — шегуваше се той.

Тук Кристин се сети, че миналата година е посетила музея на африканското изкуство недалеч от Брюксел. С лека ирония в гласа тя намекваше за големия шанс на белгийците с колониите от миналия век и Макс се съгласи, че златото от Конго е помогнало да се построят разкошните брюкселски булеварди, площади, сгради с невероятна архитектура.

— Да, крал Леополд II е извадил невероятен късмет — обади се Кристин. — Тази работа със златния шанс обаче се случва и на обикновените хора. Тя важи и до днес. Важното е да усетиш мига навреме и да действаш. Но човек трябва да има очи за него. Вашият крал е бил прозорлив мъж, заложил е на печелившата карта, защото още преди това е познал, че тя ще му донесе щастие. Така е и с хората, те трябва да се огледат, да видят предимствата и в най-прозаичните наглед неща. Жалко е, когато те са при тях от години, а остават незабелязани, било заради угризения, било от криворазбрана нравственост...

Макс се съгласи, че тя има право. Разбира се, би могъл да поспори, но вече бяха стигнали до

огромна зелена поляна с две изкуствени езера. Кристин видя пърхашите с криле патици и захвана да рови из чантата си. Откри пакетче снакс и се спусна да им хвърли във водата. Патиците се втурнаха с кръсък към нея.

— Не се бой, те са безобидни, дори можеш да ги хванеш и така да ги храниш! — извика след нея Макс.

Под езерата святкаше сребрилата лента на Дейле. Реката ромолеше и на Кристин се стори, че върху нея сякаш бе кацнал като голям бял лебед замъкът „Аренберг“. Пред старинното здание с високи ренесансови прозорци в железни рамки на кръст, готически еркери и паладиански мотиви имаше воденично колело.

— Мелницата е най-малко на два века — забеляза Кристин.

— Имаш право — отвърна Макс и галантно я хвана за ръката. — Виждаш ли тези гори на юг? Хората тук са ловували, откакто съществува самият град. Отначало мястото било на фамилията Хеверлее, сетне цялото селище се присъединило към именията на Антон ван Крой, една от най-богатите фамилии в Нидерландия. Наследникът Валем ван Крой се издига, като служи в двора на кайзер Карл. Та той разширява стария замък и го превръща в замък за развлечение. Нареща да изработят късноготическите контури и кули във формата на круши, ето там... Сетне фамилията получава херцогска титла и е сред противниците на Вилхем Орански по време на въстанието срещу испанците. През 1635 година една от наследничките се омъжва за човек от семейство Аренберг. Така новата

фамилия владее замъка чак до Първата световна война, когато той става държавна собственост. Днес тук се помещават университетски факултети. В една от залите на института по термодинамика дори има цяла парна машина...

— Благодаря за чудесната лекция. Ще рече човек, че я четеш от монитора на банковия си компютър — каза Кристин, хвана го неочаквано за ръката и го поведе надолу по алеята към изкуственото езеро. Няколко бели патици се спуснаха към тях и тя им хвърли остатъка от пакетчето снакс. Надпреварвайки се, те изкълваха храната и изсочиха на брега. Навлязоха предпазливо във водите на Дейле, но неочаквано пълноводната и буйна от дъждовете река ги понесе надолу под воденичното колело. Някои от патиците успяха да изплуват, други се оставиха на водата да ги отнася бързо към гористия парк.

— И в живота е така — замислено рече Кристин. — Всичко е тихо и безоблачно, докато един ден не се решиш да скочиш в бързея. Някои от тези патици ще хванат добра риба там някъде долу...

— ...Но някои трудно ще доплават обратно дотук, където има винаги малко, но сигурна храна — добави Макс. — Странно, всички пожелаха да рискуват...

Кой знае защо се сети за колегите си в банката, за стенния часовник върху стената над компютъра си, който бавно цедеше през стрелките си сънливата тиктакаща мелодия, час след час, ден след ден; така незабележимо се навъртаха месеците и годините, двамата с Бен посребряваха, и шефът на банковия клон отдавна бе посреб-

рял, а Шер и Марта слагаха все повече руж по безкръвните си въсърни лица, прорязани от ясно доловими бръчки.

— Знаеш ли, Макс, инстинктите на тези патици са по-верни от човешките — обади се отново със същите замислени очи Кристин. — Те все пак са птици и предпочитат буйните, отнасящи погледа води пред сънливия застои на блатото.

— Да, изглежда е така — каза смутено той, сякаш Кристин бе открила внезапно онази дълго стаявана мисъл, която Макс прекрасно знаеше, но се боеше да бъде изречена на глас, страхувайки се, че по този начин би разрушил своя удобен и безпроблемен свят. Какво право имаше да му се бърка Кристин, дори и лицето ѝ да светеше като слънце, а косите ѝ да бяха по-хубави от всички женски чудеса в този объркан живот?

Разколебан в преценката си, той я поведе по алеята между вековните дървета. Слънцето бавно слизаше между короните им, сенките на стволите ставаха удължени, шепотът на реката по-ясен, птичите гласове в клоните все отчетливи. Унесена, Кристин го бе хванала под ръка и той усещаше топлината на горещото ѝ тяло. Едва сега Макс заабеляза, че лъчите обливаха дългите ѝ коси в кървава позлата, сякаш жената до него бе красиво видение от лъвенските предания за стария замък. „Заслужавам ли всичко това? — мислеше си той. — Може би съм търсил точно тази хармония и покой, и едва сега тя идва като някаква заслужена награда. Или не точно награда, по-скоро предложение от съдбата — все още объркано и неясно за мен.“

Кристин като че ли бе разгадала мислите му. Тя се спря, приближи лице и устните ѝ нежно докоснаха неговите. „Боже мой! Нима е истина?“ — не вярваше той, докато я целуваше, забравил, че е само един обикновен банков чиновник, че животът му е минавал с години в сънливо тиктакане, сред сивите и скучни лица на колегите, с компютъра, който бе и досадно, и необходимо същество, дори по-скъпо от Люсил; Господи, тази проклетата жена, която се бе мернала като някаква среднощна светкавица в живота му и си бе отишла там някъде към пристанищния Антверпен или Бог знае къде. Докато най-после бе дошла Кристин. Сега той бе благодарен, че предчувствията за нея в сънищата му са излезли верни. И в този миг Макс почувства как паркът с вековните дървета, очертаванията на Хеверлее и замъкът, обсипан с тъмночервената позлата на залеза, бяха пълни с тайнствено очакване за нещо, което много скоро щеше да се случи.

— Щастие то трябва да се заслужи — изтръгна го от унеса Кристин. — Не казвам нещо ново, само напомням, че на този свят човек трябва да го получи, ако има две неща...

— Кои са те? — едва чуто попита той, вперил очи в лицето ѝ.

— Здраве и много пари, Макс! — отвърна тя. — Тогава може да обходи стотици нови територии и пространства, да види толкова непознати и красиви неща... Винаги, още от малка съм си мечтала за далечни страни, сънувала съм прерията със синкавите очертавания на планините, насън съм виждала красиви места с чуд-

новати дървета и всякаква растителност, а между тях лъвовете, жирафи, слонове, антилопи... Но досега няхах до себе си човек, с когото истински да споделя това. И да опитам да го открия...

— Какъв щастливец щях да съм, ако можех да ти предложа всичко това, Кристин — каза Макс и я притисна към себе си. — За жалост, нашите мечти повече отразяват отдалечаването от действителността и невъзможността да бъдат осъществени, а това ги прави още по-желани и примамливи, но заедно с това — и измамни. Да, една сладка, но коварна пропаст. Нещо като залагане на рулетка до последния франк...

— Човек никога не трябва да се задоволява с обикновеното и делничното — поклати глава тя. — Аз съм сигурна, че ти си от тези необикновени хора, Макс, които зад привидно сънливата външност крият неподозирани енергии, и очакват само часа, за да бъдат разбудени...

* * *

На следващия ден вечеряха в „Дейлемоленс“. Таверната, разположена на самата река, имитираше някогашната голяма мелница на Льовен. Един от съсобствениците ѝ в началото на века беше дядото на Макс и сега внукът разказваше на Кристин за онова време, от което до днес бяха останали само основите на мелницата, върху които днес се издигаше жилищният блок. Апартаментата на втория етаж Макс бе получил по наследство и сега гореше от нетърпение да я въведе в него.

Когато най-после се качиха и той светна лампата в гостната,

Кристин започна да оглежда с любовитство снимките по стените.

— Всичките на Люсил ли са?

— Нищо подобно.

— Все пак на снимките виждам младо момиче с различни прически. Виж, тук например е с две смолисти плитки, а там портретът е в униформа от колежа. Понататък е сред колеги студенти...

— Това е майка ми.

— Истинска красавица.

— Само че не е имала късмет да се порадва на живота.

— Какво се е случило?

— Още в университета се омъжва за баща ми. След година съм се родил. После неочаквано започва да слабее, да залянява и накрая се оказва, че кръвта ѝ не е в ред. Умира от левкимия само на двайсет и шест...

Кристин понечи да каже нещо успокоително, но думите ѝ сякаш бяха спрели на устните. После, вперила очи в разноцветните светлини на града, попита тихо:

— Не е ли всичко толкова измамно? Не е ли човек заложник на нещо свое, което иска непременно да открие у другите?

— Знаеш ли, Кристин, толкова години съм очаквал да дойдеш — каза едва чуто той и притисна глава в косите ѝ. — Понякога мислех, че тази жена ще прилича на майка ми, дори съм сънувал образа ѝ. Чертите на лицето ѝ ставаха все по-осезаеми и реални след всяко ново видение. Тогавя съзирах красотата ѝ във всяко нейно движение, в жестовете, с устните, които се движеха, сякаш ми говореха без думи нещо много важно, за което трябва непременно да се досетя. Но никога не съм предполагал, че моите копнежи и

желания ще са бледо копие на този шедьовър, който сега е до мен.

— Ти умееш да ласкаеш — рече тя, видимо развълнувана от думите му, и го целуна по бузата. — Малко се страхувам от това, което се случва, то е нещо ново и непредвидено... Освен това, ти си имал Люсил, това там е вашата годеща снимка, нали?

И тя посочи към една от секциите на библиотеката. Макс кимна. Подаде ѝ снимката, която тя посочи, и продължи да вдъхва мириса на косите ѝ. Беше нежно уханье на пролетни цветя, каквото бе усещал само в самотните си вечерни разходки из ботаническата градина.

— Люсил не беше грозна жена — каза Макс, — но никога не съм я искал със сърцето си. Липсваше ѝ очарованието, породено от думите, жестовете, физическото присъствие. Да, тя бе толкова далеч от всичко това... Знаех, че стои при мен заради парите и жилището ми, дори предугаждах, че тази история с годеща ни е напълно безсмислена, но почти бях свикнал с нея като с вещь, която ти е необходима за всекидневна употреба...

— Все пак сте живели заедно. А тези няколко месеца, да речем, са един малък къс от вечността.

Той поклати глава и погледна замислено пред себе си:

— Ако беше така, щях да приема и слабостите ѝ като нещо нормално. Тя просто искаше да избяга от посредственото си положение. Хванала се бе с мен, защото нямаше подходящ избор за нещо по-добро. Пък и не плащаше за квартира, покривах издръжка-

та ѝ в университета, тоалетите, безразборното пилеене на франкове за щяло и нещяло...

— Което вас, фламандците, ви хвърля в ужас! — усмихна се Кристин. — Това е присъщо на немалко жени по света.

— Разбира се. Прощавах ѝ. Не се сърдех дори когато отказваше да се разходи с мен. Извинявах я пред себе си за неудачната прическа и лошо подбраните дрехи. Нощем се примирявах, че вижда в мен само един добър ездач...

— И това е присъщо на днешната европейска жена — повторено се усмихна Кристин. — За нея често мъжът става отдушник на нереализирани амбиции. Или просто се опитва да постигне нещо друго...

— Имаш право. За Люсил бях удобен трамплин за по-нагоре. Аз исках да се оженим по-скоро, да имаме дете... Отказа ми с тон, нетърпящ възражения. Една женитба и дете след това я обричало цял живот да стои вкъщи и да заприлича на хилядите безлични белгийски жени, зависими от мъжете си. Скоро след разговора ни се премести в Брюкселския университет, столицата давала по-широки възможности, един по-друг поглед. Накрая си замина с онзи офицер. Колкото и да е странно, вместо болка изпитах облекчение...

Кристин откъсна очи от светлините на града, обърна се и сложи ръка на рамото му:

— Имал си право. Животът ти предлага толкова много шансове, та ти дори не подозираш колко близко се намират — само да протегнеш ръка, само да задей-

ставаш комбинативно ума си, и ще получиш много повече от сивото и делничното, което ден след ден те е правило ленив и безразличен, прошарвало е косите ти и те е карало да вървиш по инерция по утъпканата следа...

Макс слушаше смаяно:

— Господи, та ти сякаш четеш мислите ми. Но какво, какво точно мога да направя?

— Какво ли? — внезапно очите на Кристин станаха стоманеносиви, скулите на лицето ѝ се изостриха и той усети как му става студено. — Много бих искала ти да си мъжът, когото съм очаквала толкова години, и с теб да осъществя онези пътувания, родени от детското ми въображение...

— И аз не по-малко от теб бих бил щастлив да сме заедно и да обиколя с теб света, защото знам, че ще ми е хубаво, както сега — рече замислено той. — Жалкото е, че съм само един обикновен чиновник и понякога осъзнавам отчайващото си безсилие пред неумолимите закони на живота...

Кристин плъзна длан по лицето му и тази ласка го накара да потръпне. Като насън я чу да казва:

— Макс, няма непреодолими неща, щом човек иска да направи от мечтите си най-щастливите дни в своя живот. През тези дни доста мислих и вече имам план. Но нека да го оставим за близките дни. Точно днес нямам желание да обсъждам делови въпроси. Пък и всичко трябва да узрее в нас, ние самите да го пожелаем. Тогава е много по-лесно.

Загадъчните ѝ думи го опияняваха като тайнствения шепот

на Дейле, който слушаше вечер с часове през отворената балконска врата, и сега гласът на Кристин отразяваше най-фините нюанси на тази вечна мелодия, с която бяха заспивали дядо му — старият мелничар на „Дейлемоленс“, покойната му майка още в детските си години, и бащата на Макс, който продължаваше да кръстосва моретата и океаните от Антверпен до Шанхай, само и само да забрави болката по скъпата покойница, която до края на дните му щеше да го буди и приспива под пляска на солените вълни в палубата, също тъй, както преди много години тази река бе покривала с нежен шепот кратките, но щастливи дни, които бяха имали в стаичките на старата мелница родителите на Макс.

Сега Кристин се събличаше, бавни и грациозни бяха движенията ѝ на лунната светлина, която се процеждаше като ситна златиста мрежа над реката, Големия манастирски двор с испанския монашески квартал. От църквата „Бихейнхоф“ часовникът-камбана отмери полунощ, звънът влетя в стаята и докосна голите им тела, сякаш танцуващи в тишината на стаята. Разпуснала коси, с изящно като русалка тяло, Кристин плуваше в пространството, над старото легло, над Макс, чието могъщество бе стигнало своя връх, и легнал по гръб, той се притискаше в нея подобно на кораб, смело раздиплил водите на безбрежния океан. Най-сетне, след много минути, той престана да брои. Беше му възвърнала онази увереност, която често губеше, когато бе с Люсил. Стенанията на Кристин отекваха като далечно ехо в съз-

нанието му и напомняха на мъчителните болки на родилка, най-после освободена от мъчителния си товар. Той предвидливо задържа устрема си, предчувствайки как тя ще иска и второ, и трето продължение. Беше трудно, но сега той си припомни съветите на Бен, който му препоръчваше в такива мигове да мисли за нещо друго, да отдръпне ръце, за да не чувства плътта на жената, колкото и да му се иска да я държи в прегръдката си, и да я остави тя сама да се носи върху вихрените вълни на въображението си.

Ефектът бе изненадващ. След двете минути затишие Кристин започна отново да плува в лунната светлина. Сега косите ѝ, разпуснати над гърдите му, го гделичкаха със златистото си сияние, и тя продължи да се издига и спуска, да води уверено кораба си по безбрежния океан, подобно на смел до безразсъдство капитан. Долу, от машинното отделение, се усещаха равномерните тласъци и този мощен мотор бе самият Макс, който се подчиняваше на стриктните, но точни и професионални заповеди на капитана си.

По-нататък видението с океана се замести с друго. Сега Макс си представи, че е игла, с помощта на която отново се събират диамантените зърна от разпиляна по леглото огърлица. „Люсил не е знаела какъв безценен камък губи!“ — шепнеше Кристин, продължавайки да го гали, като вече му подсказваше, че самият той е на ред да изпита финалните акорди на тази невероятна симфония. Тя изпълни молбата му и се отпусна по гръб, като постави крака върху раменете му. „Какво съвършенст-

* * *

во на природата — помисли си той. — И най-прецизният струг не би могъл да постигне подобно изящество на изработката...”

Той погледна по-надолу от стегнатия ѝ корем и му се стори, че е застанал пред вратите на аквариум с плувачи зад стъклата чудновати риби. Протегна ръка и напипа нежно възелче от нервни окончания — такива липсваха у Люсил или поне тогава не си бе давал сметка, че раздиплянето им би могло да предизвика толкова възхита. Сега Кристин бе върху мачтата на кораба си и крещеше тъй, както щастливият моряк след дългото гмуркане на каравелата в диплите на морските вълни вижда най-сетне заветната суша.

Когато тя настойчиво го покани, той повторно разтвори двете врати на аквариума; не бе аквариум, а същинско открито море, в което трябваше само след миг да се понесе с цялата си мощ. Сега моторът на могъщия океански кораб, който бе сменил платноходната каравела, заработи на по-бавната и силна предавка, скоростта не се засилваше и това утвърдяваше стенанията на Кристин. Когато най-последва акустираща на кея и веригата бе спусната, кърмата опря в скелето на мостика и едва тогава машината спря дългия си ход.

— Благодаря ти! — прошепна Кристин. — Не съм знаела, че всичко може да е толкова приказно.

— Да, това бе едно страховтно пътуване — отвърна Макс. — Ако искаш, утре, след разходката из Антверпен, ще го повторим...

Тя кимна и щастливо притвори очи.

Красив, могъщ, задъхан, Антверпен ги посрещна с канала и пристанището, вдясно се открояваха старинните сгради на кметството и катедралната църква „Нотр Дам“, вляво във водите на пристанището кръстосваха катери, пътнически кораби и дори платноходки, носени от лекия бриз, подобно на ятото бели патисици, решило да се спусне във водите на льовенската река. Но тук мащабите на видяното бяха съвсем други. Хванала под ръка Макс, Кристин с някакво детско възхищение се спираше пред всяка забележителност на големия морски град.

Стигнаха Стария площад. Край музея с печатницата на Плантейн се гълпяха хора, токущо излезли от залите. Заедно с тях двамата огледаха дреболиите, изложени от амбулантните търговци, и продължиха надолу по търговската улица, която тук имаше друг, модерен европейски вид с просторните супермаркети, скъпите модни магазини и книжарници. От една улица вдясно пред малък фонтан се отбиха в къщата-музей на Питър Паул Рубенс, сетне продължиха към гарата. Кристин се впечатли от островърхите къщи в необароков стил, върху овалните фасади на които имаше позлатени фигури на риби и морски глабуси.

— Красиво е — промълви Кристин и го хвана под ръка. — А сега да се връщаме, искам да разгледаме картините на Рубенс в катедралата.

Той изпълни желанието ѝ. Докато се рееха сред тишината,

вперили очи в платната на знаменития художник, тя мълчеше. Стори му се, че изглежда объркана. После Кристин поиска да запали свещ и застана безмълвна пред статуята на Богородица вляво от олтара. Стоеше сама с люлеещия се пламък в ръка като някакво видение в здрача, който се процеждаше на струйки през стъклописите. „Колко малко знам за нея!“ — помисли си Макс, седнал на пейката недалеч от нея. Погледът му се плъзна по фреските със сцени от евангелието, мина край красивите орнаменти на иконостаса, мраморните плочи с полуизтритите надгробни плочи, под които почиваха костите на видни антверпенчани още от времето на Рубенс и Плантейн; видя в дъното, където бе старата част на катедралата, как реставраторите изписваха наново, с учудващо търпение, милиметър по милиметър, олющените и избелели от времето стенописи; да, някога бе идвал тук с баша си, и това бе единственият по-ярък спомен от неговото присъствие в живота му, останалото си оставаша кратки срещи за по час и дори за минути, с вечното бързване към пристанището, където щяха да го очакват за поредното презокеанско пътуване, с някое погалване по главата, когато усещаше мазолестата му ръка върху къдриците си, със сподавена въздишка, застинала като печален знак върху лицето на иначе коравия, обрулен от ветрове и бури мъж.

Той се опомни, когато Кристин сложи дланта си в неговата:

— Време е за по едно силно кафе!

— Тогава в кафене „Примус“. Или може би в „Ангела“...

— Първото звучи по-непре-тенциозно, а и ние двамата едва-ли сме такива светци — засмя се тя.

— Какво мога да кажа? Зная съвсем малко за теб, а ти само за седмица изучи в детайли биографията ми — рече с лека ирония Макс и я прегърна. — Време е и аз да чуя...

— Тогава в „Примус“!

И двете кафенета бяха разположени на градския площад. Пред кметството се вееха разноцветни знамена, а над тях кръжаха гълъби. Фонтанът със Силвиус Брабо разнасяше пръските си в полукръг и туристи с камери в ръце крещяха весело, наблюдавайки как смелият фламандец мята в река Шелда отсечената ръка на исполина Антигон.

— Искаш ли да си направим една снимка пред статуята? — предложи той и извади фотоапарата. — Един малък спомен... Ще я сложа в стаята си, когато те няма...

Тя отказа учтиво под предлог, че е разрошена, а и предпочита да бъдат заедно, отколкото да се гледат по снимки.

Кафенето наистина разполагаше с огромен примус на газ, който стопляше седналите на открито клиенти. Лятото си отиваше и топлината бе избрана подходящо, за да предпазва от вятъра, който идваше от пристанището и донасяше писъка на гларусите, кръжащи високо над островърхите покриви и заоблените фасади на зданията. Часовниковата кула от катедралата отмери кръгъл час, после камбаните забиха мотив от соната на Моцарт. В този миг от кафене „Ангела“, къ-

дето се беше събрала групата туристи, гръмна духов оркестър и мелодията на райгтайма се залюля между старинните сгради на площада.

— О, това е „Когато светците маршируват“! — възкликна Кристин. — Но те са много добри, чуй само как звучат! Ето, импровизацията на саксофона и тромпета вече свършва, сега започва цуг-тромбонът, след малко ще го смени тубата...

— Виж ти какви неща знаеш!

— Обожавам традиционния джаз, както всички традиционни и романтични неща в този живот — усмихна се Кристин. — Родена съм в един от крайните квартали на Лондон, затова от малка се стремях да опозная неговия център. Помня, първото ми запознаване беше на някакъв празник. Смътно си спомням как баща ми ме водеше за ръка и сочеше Биг Бен — часовниковата кула с британското знаме пред парламента. Наблюдавах с широко разтворени очи Темза и минаващите под моста туристически кораби. Веднъж шествието ни понесе по Даунинг стрийт и баща ми каза, че на номер десет се намира премиер-министърът. Пред железната като ограда банков сейф врата пазеше гвардеец с шлем и особена униформа. Приближих се и го докоснах за ръка, но той не помръдна. Гледаше невъзмутимо на множеството, водено от знамена и цял диксиленд, който свиреше „Когато светците маршируват“. Стигнахме Пикадили съркъс. Кръглият площад, обграден със здания и разноцветни реклами, хилядите хора, безбройните гълъби по паметника, на чийто връх имаше статуя на някакъв странен

човек с крила — всичко това ме замиваше, аз стисках широката мазолеста длан на баща си и се притисках до него, като поглъщах звуците и багрите, които детското ми съзнание възприемаше по някакъв особен начин, по-вълшебен и вълнуващ от най-фантастичната приказка. Така се запознах с града и със света. Не знаех, че за последен път ще бъда с баща си. Наскоро след това той замина с океански кораб и повече не се върна. Сещам се само как майка ми дълго и беззвучно хлипа, как раменете ѝ се тресяха и ме прегръщаше, когато донесоха телеграмата за пожара на танкера и злополуката на палубата. Било някъде в Южния Пасифик... Да, от този ден щяха да изтекат много години на лишения, докато най-сетне открия истинското си призвание.

Макс следеше всеки неин жест. Слушаше я и си казваше, че тази жена му става все по-скъпа. Без някакво особено чувство за близост, сякаш сам бе в спомени-те ѝ и изживяваше нейната радост и болка. С Кристин му бе леко и спокойно, никога не се бе чувствал по подобен начин — потвърждаваше го неповторимата нощ в Льовен, потвърждаваха го разходките и срещите им, а и сега, в сърцето на величествения Антверпен, Макс продължаваше да изпитва все по-силна нужда да чува гласа ѝ както всяка вечер слушаше мелодията на Дейле под прозорците на дома си, да вижда лицето ѝ — ту весело, ту тъжно и замислено, и едва сега си даде сметка колко малко му е било необходимо, за да изпитва радост от всеки нов ден. Това откритие така го поразя, че той отново се пренесе

на океанския кораб и продължи да се носи на палубата му надалече, сред пляска на вълните и сребърната светлина, в странната тишина и покоя, смушаван единствено от равномерния шум на моторите върху огледалната повърхност на морския безкрай.

От унеса го изтръгна Кристин. Тя му посочи двамата на масата в дъното на кафенето и рече тихо:

— Виж тази дама как изпитателно ме наблюдава. Лицето ѝ ми се струва познато...

Макс се вторачи в късо подстриганата блондинка и изведнъж се сепна:

— Господи! Та това е Люсил! С онзи същия...

„А може би се озовах тук нарочно, за да се натъкна тъкмо на нея... — каза си той. — Никога досега не съм имал смелост в решаващи мигове като този. Тогавя защо трябваше да идваме в Антверпен? Заради тъпото ми самолюбие?“

Наистина беше Люсил, все тъй самоуверена и предизвикателна с премежния поглед и цигарата в ръка, нехаеща за седящия до нея, все тъй апетитна с опънатата по тялото ѝ рокля, подобна на лъвица, примижала срещу златисточервените багри на залеза. Прерията беше на хиляди мили от кафене „Примус“, но Люсил бе същата, пренебрежително високомерна и същевременно примамлива във великолепието си. Другият до нея се губеше в сянката на примуса и дори не успя да го разгледа по-внимателно.

Изведнъж Кристин го хвана за ръката и това го отрезви:

— Макс! — шепнеше тя. — Там е твоето минало. Не се обръ-

щай повече назад, няма смисъл. Твоите пътища оттук насетне ще бъдат по-щастливи...

Той погледна лицето ѝ, то сияеше, огряно от сребърната светлина на полилея, вслуша се в камбанния звън от катедралата и за последен път хвърли поглед към онази, с която бе делил делниците си, после погали Кристин и въздъхна:

— Да тръгваме. Време е да се разоходим...

Те станаха едновременно и Кристин го хвана нежно под ръка. Силата отново се бе върнала в тялото му. Усещаше в гърба си стрелите от погледите на Люсил, дали това бе злоба или завист — все едно, нямаше да се обърнат назад, нямаше да погледнат и към любопитно вторачените очи на униформения мъж до нея. Те вече не съществуваха за Макс. Кристин го поведе към широката алея в края на пристанището и този път двамата чуха съвсем ясно пляска на морските вълни. Сирената на пътническия кораб призоваваше пасажерите да заемат местата си.

— Хайде, Макс — дръпна го тя за ръката. — Имаме още време, за да го хванем...

Той се спусна след нея, любуйвайки се на косите ѝ, които се вееха като златисти нишки коприна. Сякаш в тях се бяха събрали лъчите на пристигащия зад Шелда залез. В съзнанието му отекваха последните ѝ думи и той се затича още по-силно. Успяха да се качат малко преди да бъде вдигнат подвижният мостик. След минути корабът се отдалечаваше от брега и сега Антверпен изглеждаше още по-впечатляващ със забитата сякаш между два бели обла-

ка катедрала, с могъщия пулс на хилядите хора, изпълнили старинните улици и площади, огласяващи като далечно и забавено ехо пространството, за да достигнат до тук ясни и отчетливи, смесени с пляска и солени пръски.

Облегнати на перилата, двамата се взираха във водите на Шелда, които отвеждаха няколко големи кораба бавно към изхода, откъдето след няколко километра започваше морето — голямо, могъщо и примамливо.

Неочаквано Кристин приближи устни в лицето му и го погали.

— Слушай, Макс, не ти казах докрай за себе си. Не исках да разваля всичко това...

— Какво има? — попита той и сложи ръка на раменете ѝ. — Сигурно ще ми кажеш, че си омъжена или пък че имаш сериозен приятел, а двете седмици между нас са били само един безобиден флирт?

— Не, не. Лошо мнение имаш за жените.

— Въпрос на горчив опит.

— Друго исках да знаеш. Отначало дойдох при теб да те вербувам...

— Ти? Да ме вербуваш?... И за какво, по дяволите...

— Както и ти, така и аз съм добра в професията, която ми е спечелила вече солидно състояние. Тя ми помогна да изтрия сълзите на мама, да имам собствен дом и още много неща...

— И каква е тази професия?

— Най-мекото казано, отнемане на банкови суми по компютърен път и трансфера им на по-сигурни места към новите собственици.

— Сериозно ли говориш?

— Разбира се. Но заради теб този път се отказвам. Ще уведомя съдружниците си, че сме заложили на непечеливша карта. Разходите ще бъдат за моя сметка, но какво от това. И двете страни не губят, макар и да не печелят. Просто патова ситуация.

Очите на Кристин блесяха със сребърни пламъци. Градът изглеждаше като една златиста ивица под многоцветната дъга, спускаща се от канала към брега. Покривите искряха, задминаващите ги кораби сякаш танцуваха по гребените на вълните и всичко бе окъпано в сияние, сякаш невидима ръка изпращаше благодатния залез над града и плавателния канал.

Тя очакваше отговора му и той наистина отвърна, леко усмихнат и замислен:

— Виж, Кристин, нищо друго вече няма значение. За тези дни аз получих толкова много щастие, което не бих могъл да срещна до-

ри и в сънищата си. Предчувствах, че си при мен с някаква мисия, но това не бе важно... И все пак, защо дойде точно при мен?

— Четох твои статии в специализирани издания, а оттам насетне бе лесно да се ориентирам. Естествено, наложи се да събера още много информация за личността ти. Разбираемо бе скоро към теб да бъде проявен специален интерес. Дотук всичко бе съгласувано. Оттам насетне обаче — не!

— Мисля, че след тези признания, за да те задържа, трябва да избирам — или да ти помогна, или да забравя за случилото се.

— И как ще постъпиш? — плахо го погледна тя. — Аз съм си виновна. Позволих си тази слабост. Там, край замъка Аренберг, си казах, че заслужавам тази награда, че все пак всичко това е трябвало да се случи...

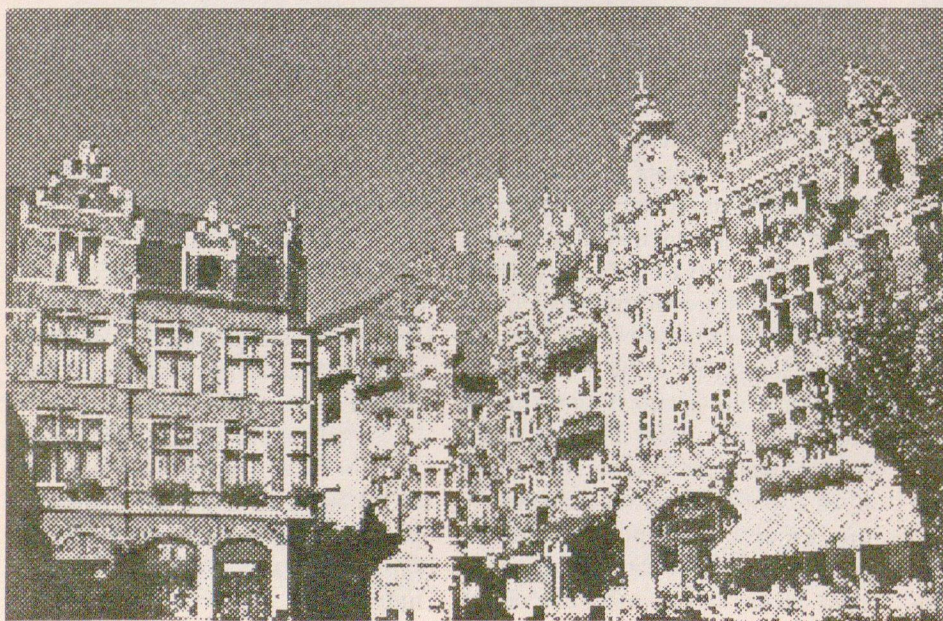
Той се усмихна, стисна ръката ѝ и я целуна по устните, после рече тихо, с нежен глас:

— Кристин, понякога хората, които се обичат, могат да станат много по-добри съдружници в бизнеса. И дори да преустановят стари връзки и съдружия, като заложат на новия си път. Пък и не е ли по-добре да продаваш информация, за да организираш добри сделки, които не водят непременно към затворническата килия? Имам една идея за двама ни. Но за това после...

Тя гледаше с широко отворени очи. Този невероятен Макс! Как напразно го бе помислила в началото за обикновен смотаняк и сив банков плъх...

Задуха. Корабът се олюля и пое надолу към устието, където се усещаше дъхът на истинското море — просторно, свободно, необятно.

„Шефът ми е на път да загуби облога“ — каза си Макс и се усмихна.

Поглед
от старинния Льовен